

Εισαγωγή

(1) ΤΙΤΛΟΣ: Πάρκο Κόδρα

Για το πρώην στρατόπεδο Κόδρα δεν χρησιμοποιείται ο χαρακτηρισμός «πάρκο», ωστόσο εμείς θα το αποκαλούμε έτσι στην παρουσίαση αυτή, για τους λόγους που θα δείξουμε πιο κάτω.

(2)

- Η ομάδα μας του 3^{ου} ΓΕΛ Καλαμαριάς έχουμε στόχο:
Να αποδείξουμε ότι το Κόδρα είναι ένα **υπερτοπικό σημείο αναφοράς - σύμβολο** για την ευρύτερη περιοχή, λόγω της πολύ σημαντικής περιβαλλοντικής και αρχαιολογικής του αξίας και της μακραίωνης ιστορίας του.
- Να παρουσιάσουμε το πώς διαχρονικά, οικονομικά και άλλα συμφέροντα ώθησαν φορείς σε **λανθασμένη εκμετάλλευση του πάρκου**.
- Να τονίσουμε το γεγονός ότι η κινητοποίηση ενεργών πολιτών και διαφόρων τοπικών συλλόγων **εμπόδισαν τα σχέδια περαιτέρω κατατεμαχισμού και οικοπεδοποίησής του**.
- Να **ευαισθητοποιήσουμε κι άλλους πολίτες** παρουσιάζοντας υπάρχουσες προτάσεις και μελέτες για την καλύτερη αξιοποίηση του χώρου.

(3)

Αρχικά, ας δούμε λίγο τη γεωγραφία της περιοχής μας. Βλέπουμε σε δορυφορική φωτογραφία τον κόλπο του Θερμαϊκού και για να προσανατολιστούμε, σημειώνουμε τη θέση του Λευκού Πύργου και του αεροδρομίου. Διακρίνονται δύο σημεία κλειδιά, γνωστά ως το Μεγάλο και το Μικρό Έμβολο ή αλλιώς Μεγάλο Καραμπουρνού και Μικρό Καραμπουρνού (Καραμπουρνάκι). «Kara burun» στα τουρκικά σημαίνει μαύρη μύτη».

(4)

Ας πλησιάσουμε στη Θεσσαλονίκη μας. Μια πόλη με ελάχιστους χώρους πρασίνου, όπως το περιαστικό δάσος Σέιχ Σου (Βέλος 1) και μια περιοχή στο Μικρό Έμβολο (Βέλος 2)

- (5)** Στην προνομιακή αυτή θέση βρίσκεται ο Δήμος Καλαμαριάς. Έχει έκταση 7,2 τ. χλμ, μήκος παραλιακού μετώπου 4,5 χλμ και πληθυσμό περίπου 93.000 κατοίκους. Είναι ένας από τους πιο πυκνοκατοικημένους δήμους της Ελλάδας. Διαθέτει λίγους χώρους πρασίνου κατάλληλους για φυσική δραστηριότητα και αναψυχή. Εκτός από αυτή την περιοχή (κύκλος)

(6)

Είναι το πρώην στρατόπεδο Κόδρα. Φέρει το όνομα του Μακεδονομάχου Μιχάλη Μωραΐτη (καπετάν Κόδρου ή Κόδρα, 1856-1905). Είναι ένας χώρος «σταθμός» για την περιοχή λόγω της ιστορίας του και της μεγάλης περιβαλλοντικής του αξίας. Είναι ίσως ο μοναδικός χώρος στην Ελλάδα, που προστατεύεται ταυτόχρονα ως αρχαιολογικός χώρος, ως ιστορικός τόπος με 16 μνημεία και ως χώρος πρασίνου.

- (7)** Γεωμορφολογικά μια χαμηλή τούμπα (ή αλλιώς τράπεζα, γαλάζιος κύκλος), χωρίζεται από μια ρεματιά από μια επιμήκη τράπεζα (κόκκινος κύκλος). Όλος ο χώρος της τούμπας ήταν ενιαίος, ώσπου η διάνοιξη του παραλιακού δρόμου τον χώρισε σε δύο μέρη και τον απέκοψε από δύο φυσικά λιμάνια, ένα προς το βορρά κι ένα προς το νότο (κίτρινα βέλη).

- (8)** Η αρχική έκταση του πρώην στρατοπέδου περικλείεται από το κόκκινο περίγραμμα. Διαχρονικά (εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις) δεν αντιμετωπίστηκε ως μεγάλος παραλιακός πνεύμονας πρασίνου με φυσικό ρέμα, ως αρχαιολογικός και ιστορικός τόπος και ως ελεύθερος δημόσιος χώρος αναψυχής, αλλά ως το «διαθέσιμο οικόπεδο», που θα εξυπηρετεί τις διαθέσεις οργανισμών, φορέων, ομάδων, καταπατητών... Έτσι σταδιακά κατακερματίστηκε από την ανέγερση:

πολυκατοικιών, του παραλιακού δρόμου, του Κυβερνείου, της Ναυτικής Διοίκησης Βορείου Ελλάδος, του γηπέδου του Απόλλωνα Καλαμαριάς, της πολυκατοικίας Μεντεκίδη, των εγκαταστάσεων του ΝΑΤΟ, σχολικών συγκροτημάτων και του ανοικτού κολυμβητηρίου. Την ελεύθερη πρόσβαση προς τη θάλασσα απέκοψε η Μαρίνα του ΝΟΘ προς το βορρά και η μαρίνα του ΝΑΟΚΘ και οι εγκαταστάσεις ναυτοπροσκόπων προς το νότο.

Ιστορία 1

- (1) ΤΙΤΛΟΣ: Ιστορία
- (2) Ας δούμε μερικά στοιχεία από τη μακράιωνη ιστορία του. Η περιοχή φαίνεται να ταυτίζεται με το λιμάνι της αρχαίας Θέρμης και κατοικούνταν από τα προϊστορικά χρόνια, αιώνες πριν την εγκαθίδρυση της Θεσσαλονίκης. Ήταν τόσο σημαντική που έδωσε το όνομά της στο Θερμαϊκό κόλπο. Ανασκαφές που έγιναν στη χαμηλή τράπεζα σε διαφορετικές περιόδους, έφεραν στο φως τμήματα αρχαίου οικισμού με αποθηκευτικούς χώρους και τμήματα οικιών.
- (3) Ο αρχαίος αυτός οικισμός φαίνεται να είχε θαλάσσια εμπορική επικοινωνία με τα νησιά του Αιγαίου, τη Μικρά Ασία και την Αθήνα, όπως δείχνουν άφθονα κεραμικά (εγχώρια και εισαγόμενα) που χρονολογούνται από τον 8ο έως τον 5ο αι. π.Χ.
- (4) Βρέθηκαν επίσης και στοιχεία οπλισμού.
- (5) Στα Βυζαντινά χρόνια στη περιοχή του Κόδρα κατασκευάστηκε φρούριο, προκειμένου να ελέγχεται η είσοδος από την θάλασσα. Την ίδια εποχή πιθανολογείται ότι κατασκευάστηκε φράγμα, που βρίσκεται σήμερα κάτω από τα θάλασσα, και ξεκινούσε από το Μέγαρο Μουσικής κι έφτανε ως το ΝΟΘ και το Παλατάκι
- (6) Στο φυσικό λιμάνι στο βορρά (στη σημερινή μαρίνα του ΝΟΘ) προστατεύονταν τα πλοία όταν φυσούσε νοτιάς, ενώ στο νότο (στο σημερινή μαρίνα του ΝΑΟΚΘ) προστατεύονταν από τον Βαρδάρη. Αρχαία λείψανα λιμενικών εγκαταστάσεων διακρίνονται κάτω από το νερό, από το Παλατάκι μέχρι τους μύλους Αλλατίνι.
- (7) Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, οι Οθωμανοί κατασκευάζουν μεγάλους στρατώνες εκτός των τειχών της πόλης, μεταξύ των οποίων και το στρατόπεδο στο Μικρό Έμβολο, αναγνωρίζοντας τη στρατηγική σημασία της τοποθεσίας. Η Θεσσαλονίκη μετατρέπεται στο μεγαλύτερο επιτελικό κέντρο των Βαλκανίων. Κάποια από τα υπάρχοντα κτίρια χρονολογούνται μάλλον από το 1897, όταν ο στρατιωτικός διοικητής της πόλης διέταξε την κατασκευή μόνιμων εγκαταστάσεων στο Μικρό Έμβολο. Στα πλαίσια του εξευρωπαϊσμού του Τουρκικού στρατού τα κτίρια χτίζονται με δυτικά νεοκλασικά πρότυπα, συνήθως από ξένους αρχιτέκτονες. Τα στρατιωτικά έργα (σύμφωνα με τις απαιτήσεις της σύγχρονης πολεμικής τέχνης) συνεχίζονται και το 1909 ιδρύονται στρατώνες ιππικού.
- (8) **1912** Μετά την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης το στρατόπεδο περνά στον ελληνικό στρατό. Κατά τον Α΄Π.Π. και μέχρι το 1918 στρατοπεδεύουν εκεί συμμαχικές δυνάμεις. Το 1915 ο Βενιζέλος, ευελπιστώντας ότι θα ολοκληρωθεί η Μεγάλη Ιδέα, δίνει άδεια στις συμμαχικές δυνάμεις της Entente να χρησιμοποιήσουν τη Θεσσαλονίκη ως βάση των στρατιωτικών τους επιχειρήσεων. Στις αρχές του 1916 έχουν αποβιβασθεί 125.000 Γάλλοι και 100.000 Βρετανοί στρατιώτες. Στο χώρο μεταξύ του στρατοπέδου και της βίλας Αλλατίνι οι Γάλλοι ιδρύουν το πρώτο αεροναυτικό πεδίο στη Θεσσαλονίκη.
- (9) **1914** Αεροφωτογραφία από την εποχή του Α΄Π.Π. Οι σύμμαχοι (Γάλλοι, Άγγλοι και Ρώσσοι) πραγματοποιούν τις πρώτες ανασκαφές στην περιοχή κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (1914-1918). Σημαντικά ευρήματα, όπως δυστυχώς συνέβαινε πάντα στην

Ελλάδα, μεταφέρθηκαν στο εξωτερικό και βρίσκονται σήμερα στο Λούβρο, στο Βρετανικό Μουσείο και στο μουσείο της Αγ. Πετρούπολης). Στη φωτογραφία αυτή παρατηρούμε ότι ο χώρος του πάρκου ως τη θάλασσα είναι ενιαίος

Ιστορία 2

- (1) **1917** Μετά την πυρκαγιά του 1917 ο Βενιζέλος αναθέτει στον Γάλλο αρχιτέκτονα, πολεοδόμο και αρχαιολόγο Εμπράρ τον ανασχεδιασμό ολόκληρης της πόλης και των νέων προαστείων. Έχοντας πάντα κατά νου την **ποιότητα ζωής** των κατοίκων, προβλέπει **δημόσιους χώρους, πάρκα, πλατιά πεζοδρόμια** με **δενδροστοιχίες** και αξιοποιεί την πλούσια **αρχαιολογική και αρχιτεκτονική κληρονομιά** της πόλης κατασκευάζοντας **κτίρια νεοβυζαντινής αρχιτεκτονικής** που ενισχύουν την τοπική ιστορία. Στο σχεδιασμό αυτόν ο Hébrard προβλέπει στην περιοχή του Κόδρα ένα μητροπολιτικό πάρκο. Με το τέλος του πολέμου το **1918** το στρατόπεδο παραχωρείται στον Ελληνικό στρατό
- (2) **1920** Πριν το 1920 η Καλαμαριά ήταν σχεδόν ακατοίκητη. Είχαν χτιστεί μόνο μερικές επαύλεις στην γύρω περιοχή και πιο συγκεκριμένα στη σημερινή οδό Σοφούλη. Το 1920 το στρατόπεδο αυτό έγινε χώρος υποδοχής προσφύγων από τον Καύκασο και την Νότια Ρωσία. Με το τέλος του πολέμου το στρατόπεδο παραχωρείται στον Ελληνικό στρατό (1919).
- (3) **1922-1923** Μετά τη μικρασιατική καταστροφή, παραπήγματα του στρατοπέδου χρησιμοποιούνταν για την αρχική διαμονή των προσφύγων. Τα σχέδια για την ανοικοδόμηση της Μητροπολιτικής Θεσσαλονίκης καταρρέουν με τη Μικρασιατική καταστροφή.
- (4) Χάρτης της πόλης του 1930 δείχνει ότι το Κόδρα παραμένει ελεύθερος χώρος
- (5) Το **1930** ο Κωνσταντίνος Ρωμαίος, καθηγητής κλασσικής αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου, πραγματοποίησε μία σύντομη ανασκαφική έρευνα στην κορυφή της τούμπας. Η ανασκαφή αυτή έφερε στο φως τμήματα του αρχαίου οικισμού.
- (6) **1954** Κατά τη διάνοιξη του παραλιακού δρόμου το 1954 αποκαλύφθηκαν αντικείμενα όπως η χάλκινη υδρία του 5^{ου} αιώνα π.Χ. με επιγραφή στο χείλος, « Έπαθλο Αθηναϊκών αγώνων »
- (7) Η συνεχής χρήση του χώρου από μονάδες ιππικού και στη συνέχεια από τον Ιππικό Όμιλο Καλαμαριάς, μέχρι και το 1986 καθώς και οι ταφές αλόγων, διατάραξαν τα αρχαία στρώματα και εξαφάνισαν τις νεότερες επιχώσεις του οικισμού. Οι συνέπειες φαίνονται στις φωτογραφίες.
- (8) **1994 – σήμερα** Από το 1994 μέχρι σήμερα, ανασκαφές από την ομάδα των Μ. Τιβέριου, Ε. Μανακίδου και Δ. Τσιαφάκη, του Τομέα Αρχαιολογίας του Α.Π.Θ. αποκαλύπτουν σημαντικά ευρήματα.
- (9) Ανάμεσα στα αποσπασματικά σωζόμενα κτίσματα, διακρίνονται οικίες με ορθογώνια δωμάτια και λίθινα πλακόστρωτα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχουν οι ημιυπόγειες κυψελόμορφες κατασκευές, οι οποίες αποκαλύφθηκαν σε όλη την ανασκαμμένη έκταση του αρχαίου οικισμού και είναι λαξευμένες μέσα στο φυσικό έδαφος.
- (10) Έχουν βρεθεί διάφορα αντικείμενα όπως εμπορικοί αμφορείς, θραύσματα κεραμικών, κεφαλές πήλινων ειδωλίων,
- (11) λυχνάρια και μικροί αμφορείς.

Παραχωρήσεις (1)

- (1) ΤΙΤΛΟΣ: Παραχωρήσεις
- (2) **1954** Παραχωρούνται από το Βασίλειο της Ελλάδας 137,5 στρ. από σύνολο 450 στρ. στον Αυτόνομο Οικοδομικό Οργανισμό Αξιοματικών (ΑΟΟΑ)
Η διάνοιξη παραλιακού δρόμου διακόπτει την ενότητα του στρατοπέδου με τη θάλασσα
- (3) Χάρτης για 137,5 στρ.
- (4) **1955**
Το 1955 το διατηρητέο οχυρό στο άκρο του ακρωτηρίου του Μικρού Εμβόλου κατεδαφίστηκε για να κτιστεί το Κυβερνείο ή "Παλατάκι", πάνω σε αρχαιολογικό χώρο.
- (5) **1962** Ολοκληρώνεται από το υπουργείο Δημοσίων Έργων σε έκταση περίπου 15 στρεμμάτων, το επιβλητικό νεοκλασικό κτήριο του Κυβερνείου, που παραχωρείται με νόμο για χρήση ως κατοικία του εκάστοτε υπουργού Βορείου Ελλάδος. Ένα χρόνο μετά δόθηκε για χρήση στη βασιλική οικογένεια.
- (6) **1966**
Για πρώτη φορά με ενέργειες του Δήμου Καλαμαριάς το Κόδρα κηρύσσεται χώρος «κοινόχρηστου πρασίνου»
- (7) **1967**
Παραχωρούνται από την κυβέρνηση της δικτατορίας άλλα 49,6 στρ. στον Αυτόνομο Οικοδομικό Οργανισμό Αξιοματικών (ΑΟΟΑ)
- (8) 49,6 στρ. στο κίτρινο πλαίσιο παραχωρούνται στον ΑΟΟΑ
- (9) **1983**
Με το Ρυμοτομικό Σχέδιο ολόκληρο το στρατόπεδο χαρακτηρίζεται **κοινόχρηστο πράσινο με απόλυτη προστασία**
- 1987**
Με το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο το Κόδρα-Κυβερνείο χαρακτηρίζεται **Υπερτοπικό Πάρκο-Πνευματικό Κέντρο και χώρος πρασίνου**
- 1991**
Αποχωρεί ο Ελληνικός Στρατός, διατηρώντας μόνο ένα κλιμάκιο του ΝΑΤΟ
- (10) **1994**
Φωτεινή εξαίρεση αύξησης του πρασίνου είναι η δημιουργία του Άλσους για τους 1619 Κύπριους αγνοούμενους το 1994
Την ίδια χρονιά με αφορμή την απόδοση του στρατοπέδου στο Δήμο, προκηρύσσεται **Πανελλήνιος Αρχιτεκτονικός Διαγωνισμός** με τίτλο: «Αξιοποίηση του χώρου του πρώην στρατοπέδου Μακεδονομάχου Κόδρα»

Παραχωρήσεις (2)

- (11) **1995**
280 στρ. κηρύσσονται Αρχαιολογικός χώρος από το Υπουργείο Πολιτισμού.
Την ίδια χρονιά, ζητείται από το Δημοτικό Συμβούλιο Καλαμαριάς η έγκριση κατασκευής Λούνα Παρκ.
Τα σχέδια αυτά ματαιώνονται μετά από αντιδράσεις του Συλλόγου Κατιρλιωτών και άλλων τοπικών συλλόγων και το Λούνα Παρκ μεταφέρεται τελικά στο χώρο του εμπορικού κέντρου Mediterranean Cosmos.
- (12) **1996**

Στο χώρο εναποτίθενται μπάζα από το Δήμο.

1997

Το 1997 παύουν οι παράνομες ενέργειες με εισαγγελική παρέμβαση, αλλά συνεχίζεται η αποθήκευση κάδων απορριμμάτων.

(13) 1999

Ο Δήμος προχωρεί σε αναθεώρηση του ΓΠΣ (Γενικού Πολεοδομικού Σχεδιασμού) με αποδυνάμωση του «κοινόχρηστου πράσινου» και πρόβλεψη κατασκευής δρόμων, υπαίθριου χώρου στάθμευσης, μουσείου και αίθουσας εκδηλώσεων.

Γίνεται αίτηση ακύρωσης της παραπάνω αναθεώρησης στο Συμβούλιο της Επικρατείας από Συλλόγους της Καλαμαριάς

(14) Εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων, ο δήμος Καλαμαριάς κατασκευάζει υπαίθριο κολυμβητήριο και εκριζώνει και μεταφέρει το «Άλσος Κυπρίων Αγνοουμένων», δημιουργώντας στην αρχική του θέση χώρο στάθμευσης.

(15) Το Άλσος Κυπρίων Αγνοουμένων μεταφυτεύθηκε από την κόκκινη στην κίτρινη στη περιοχή.

(16) Μετά από προσφυγή του Συλλόγου Κατιρλιωτών το ΣτΕ το 2003 κηρύσσει παράνομο το πάρκινγκ. Ο Δήμος υποχρεώνεται να καταστρέψει το χώρο πάρκινγκ και να επαναφέρει το χώρο στην αρχική του κατάσταση.

(17) Η χαρακτηριστική διάταξη των δέντρων στη θέση του παράνομου πάρκινγκ μετά την επιφανειακή του αποκατάσταση οφείλεται στο ότι μόνο στις γραμμές αυτές υπήρχαν παρτέρια με δέντρα. Κάτω από το υπόλοιπο πράσινο υπάρχει και σήμερα επιχρωματωμένη άσφαλτος!

(18) 1967-2003

Συνοπτικά, από το 1967 και μετά, στις ήδη υπάρχουσες παραχωρήσεις προστέθηκαν σταδιακά και οι εξής: Μαρίνα ΝΑΟΚΘ και Ναυτοπροσκόπων, Ναυτική Διοίκηση Βορείου Ελλάδος, πολυκατοικία μεντεκίδη, γήπεδο Απόλλωνα, 2^ο Γ/σιο και Λύκειο, κλιμάκιο ΝΑΤΟ, 2^ο και 4^ο Δημοτικό Σχολείο, ανοιχτό κολυμβητήριο.

16 Μνημεία (1)

1) Διαφάνεια τίτλου

2) Μετά από αίτημα του Συλλόγου Κατιρλιωτών το Υπουργείο Πολιτισμού χαρακτηρίζει :

2005

το πρώην στρατόπεδο Κόδρα «**Ιστορικό Τόπο**»

2007

16 κτίρια του στρατοπέδου «**Μνημεία**» με ιδιαίτερη αρχιτεκτονική και ιστορική αξία. Τα κτίρια αυτά είναι:

...φωτογραφίες ως Κ22

16 Μνημεία (2)

1) Κ23 ...

11) Τα σημαντικά αυτά ιστορικά μνημεία δυστυχώς εγκαταλείφθηκαν στη φθορά του χρόνου και των αυθαίρετων και παράνομων χρήσεων, με ανεπανόρθωτες για κάποια από αυτά συνέπειες.

12) Λεηλατήθηκαν από ανθρώπους που αφαιρούσαν ξυλεία και κεραμίδια

- 13) ενώ ολόκληρος ο χώρος διατέθηκε διαχρονικά για χρήσεις όπως αποθήκευση αλατιού από το δήμο σε τολ, απόθεση μπάζων και κλαδιών δένδρων, καταπατήθηκε από παράνομο κυνοκομείο, ή χρησιμοποιούνταν ως καταφύγιο αστέγων.
- 14) Ακόμη και σήμερα χρησιμοποιείται παράνομα ως χώρος στάθμευσης οχημάτων, ενώ οι διαθέσιμες επιφάνειες αποτελούν καμβάδες για κάθε λογής επεμβάσεις.

Περιβαλλοντική αξία (1)

- (1) ΤΙΤΛΟΣ: Περιβαλλοντική αξία Κόδρα
- (2) Στο Δήμο Καλαμαριάς η συνολική έκταση πρασίνου είναι 635.800 τ.μ. (9,93% της συνολικής του έκτασης). Σχεδόν το 50% βρίσκεται στο Κόδρα, που αποτελεί έτσι το μεγαλύτερο τοπικό πνεύμονα πρασίνου.
Η λογική της υπερβολικής δόμησης, της αντιπαροχής και της αστυφιλίας που ακολουθήθηκε από το 1950 και μετά, οδήγησε σε τσιμεντουπόλεις, οι οποίες στη σύγχρονη εποχή (με αισθητές πια σε όλους μας τις επιπτώσεις της αύξησης των αέριων ρύπων και της κλιματικής αλλαγής) ήδη κάνουν τη ζωή μας ανυπόφορη.
Στη Θεσσαλονίκη όπως και σε άλλα αστικά κέντρα παρατηρείται το φαινόμενο της **Αστικής Θερμικής Νησίδας (ΑΘΝ)**, δηλαδή λόγω του τσιμέντου και της ασφάλτου, η θερμοκρασία μέσα στην πόλη σε σχέση με τα περίχωρά της αυξάνεται πάνω από 2.5 βαθμούς Κελσίου, επηρεάζοντας κυρίως τις νυχτερινές ελάχιστες θερμοκρασίες. Σε περιόδους καύσωνα η θερμική καταπόνηση επιβαρύνει την υγεία, ιδιαίτερα των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού.
- (3) Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) τονίζει πως η ελάχιστη αναλογία πρασίνου στις πόλεις πρέπει να είναι 9-10 τ.μ./κάτοικο. Στο γράφημα βλέπουμε τα ποσοστά πρασίνου σε 3 δήμους της Θεσσαλονίκης, καθώς και σε κάποιες πόλεις του κόσμου.
- (4) Μερικά από τα οφέλη του πρασίνου είναι η μείωση των ατμοσφαιρικών ρύπων, η μείωση της εξάτμισης του νερού από το έδαφος, η αύξηση της απορρόφησης του βρόχινου νερού, η μείωση του κινδύνου πλημμυρών, η συγκράτηση του εδάφους από τη διάβρωση και η μείωση της ηχορύπανσης.
- (5) Στα παραπάνω προστίθεται η βελτίωση του μικροκλίματος της περιοχής μέσω της ρύθμισης της θερμοκρασίας, της απορρόφησης της ηλιακής ακτινοβολίας και της μείωσης της ανάκλασής της. Επιπλέον στην περίπτωση του Κόδρα, λόγω της θέσης του στο ακρωτήριο και των φυσικών του υψωμάτων, δημιουργούνται ρεύματα αέρα στον άξονα βορρά-νότου.
- (6) Προτάσεις ανάπλασης που έχουν κατατεθεί στο Δήμο περιλαμβάνουν διάνοιξη δρόμων και πλατειών, ανοικοδόμηση ανοικτού θεάτρου, ενυδρείου, κλπ. Όλα αυτά προϋποθέτουν επεμβάσεις σε προστατευόμενο χώρο και μειώνουν την έκταση πρασίνου. Γιατί να κατασκευαστεί καινούργιο θέατρο, ενώ υπάρχει ακριβώς απέναντι το Παλατάκι, που ερειπώνεται και λεηλατείται, ενώ διαθέτει τέτοιες υποδομές;
- (7) Μια διαφορετική όμως προσέγγιση από την αρχιτέκτονα κ. Χ. Ματίκα, προτείνει την ανάπλαση του Κόδρα ως μητροπολιτικού αστικού πάρκου, πνεύμονα πρασίνου, πολιτισμού, αναψυχής και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Στη μελέτη αυτή ο χώρος του πρώην στρατοπέδου Κόδρα παραμένει αδόμητος, αδιαίρετος με ελεύθερη πρόσβαση και ενοποιείται με το υπόλοιπο παραλιακό μέτωπο. Με τις πιο ήπιες παρεμβάσεις φροντίζεται η υπάρχουσα χλωρίδα, ενισχύεται με τη φύτευση κατάλληλων ειδών, διατηρείται το φυσικό ρέμα, και δημιουργείται μια τεχνητή λίμνη, όλα με σεβασμό στον αρχαιολογικό χώρο.

- (8) Έτσι, το πρώην στρατόπεδο Κόδρα λειτουργεί ως πόλος πρασίνου με όλα τα οφέλη που προαναφέρθηκαν. Η κοίτη του ρέματος διατηρείται, ώστε να δέχεται τα πλεονάζοντα νερά σε περίπτωση έντονων βροχοπτώσεων.
- (9) Ο πολίτης πεισμένος από την καθημερινότητα της τσιμεντούπολης θα μπορεί να έρθει στην όαση αυτή σε επαφή με τον καθαρό αέρα, τις ευωδιές και τους ήχους της φύσης. Λόγω και της ιδιαίτερης γεωγραφικής του θέσης, ο χώρος θα αποτελεί τοπόσημο για όλη τη μητροπολιτική Θεσσαλονίκη.
- (10) Ως κτηριακές υποδομές θα αξιοποιηθούν μόνο τα υπάρχοντα κτήρια-μνημεία της νεότερης ιστορίας, που θα αναδείξουν την αρχαιολογική και ιστορική αξία του χώρου και της πόλης και θα στεγάσουν πολιτιστικές δραστηριότητες. Οι περιπατητές θα μπορούν απρόσκοπτα να φτάσουν από το Κόδρα στο Παλατάκι για να παρακολουθήσουν πολιτιστικές εκδηλώσεις ή να απολαύσουν τη θέα προς το λιμάνι της Θεσσαλονίκης.
- (11) Τα υπάρχοντα μονοπάτια θα δημιουργούν διαδρομές περιπατητών, δρομέων και ποδηλατών. Τα πετρόκτιστα τοιχάκια και τα σκουριασμένα κιόσκια, αν συντηρηθούν, θα αποτελούν στάσεις ανάπαυλας των περιπατητών και δρομέων και θα προσφέρουν θέα στα ηλιοβασιλέματα. Αυτοκινούμενα οχήματα επιτρέπονται μόνο για τη συντήρηση και προστασία του οικοσυστήματος.
- (12) Θα δημιουργηθούν χώροι αναψυχής, χαλάρωσης, ελεύθερης κοινωνικής συναναστροφής ή ακόμη και συγκέντρωσης σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης (π.χ. σεισμοί). Τα παιδιά της πόλης ζουν κλεισμένα σε διαμερίσματα και είναι επιφορτισμένα με δραστηριότητες σε κλειστούς συνήθως χώρους. Εδώ θα μπορούν ακόμη και σε καθημερινή βάση να γνωρίσουν βιωματικά εκατοντάδες είδη χλωρίδας και πανίδας, να αγγίζουν χώμα, να τρέξουν σε ανώμαλο έδαφος και να μάθουν να εκτιμούν και να προστατεύουν το φυσικό περιβάλλον. Το όφελος στη σωματική και ψυχική τους ισορροπία είναι ανεκτίμητο.

Περιβαλλοντική αξία (2)

- (1) Ως συμπληρωματική πρόταση για να ξαναγίνει ενιαίος ο χώρος του πρώην στρατοπέδου που έχει μείνει αδόμητος, είναι η κατασκευή υπόγειας σήραγγας από την οδό Σοφούλη μέχρι τη μαρίνα του ΝΑΟΚΘ ή εναλλακτικά η πεζοδρόμηση του τμήματος αυτού της οδού Πλαστήρα.
- (2) Στην εποχή μας έχουμε μάθει να αποτιμούμε τα πάντα με οικονομικούς όρους. «Τι θα μπορούσε να οικοδομηθεί στο Κόδρα και τι θα μας αποφέρει;»
Ας αναλογιστούμε όμως την αξία της ποιότητας της ζωής μας:
Πόσο αξίζει να αγναντεύεις ήρεμα τον ορίζοντα στο φιλόξενο ίσκιο του πεύκου στην κορυφή ενός λοφίσκου;
- (3) Πόσο αξίζει μια ανάπαυλα από τη βόλτα στο πεζοδρομημένο παραλιακό μέτωπο με θέα προς τις μαρίνες;
- (4) Πόσο αξίζει ένα πικ-νικ με την οικογένεια ή με φίλους στο γρασίδι;
- (5) Πόσο αξίζει η χαρά μιας επιτυχημένης αναρρίχησης;
- (6) Τέλος, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι το Κόδρα είναι ένα σημαντικό τμήμα του συνολικού παραλιακού μετώπου της Καλαμαριάς για την προστασία του οποίου αγωνίζεται ένα δίκτυο 6 πολιτιστικών φορέων της πόλης:

(7) Το μέλλον του Κόδρα (όπως και του παραλιακού μετώπου) είναι ευθύνη όλων μας!